

4.

PRARETINKITE SAVO PĖDSAKUS

Jūsų telefono naršyklėje saugoma daugybė informacijos apie jus – jūsų buvimo vieta, ko jūs ieškote internete, kokiose svetainėse jūs lankotės. Ši informacija gali būti perduodama toliau. Jūs galite šiek tiek daugiau kontroliuoti tą informaciją padarydami keletą pakeitimų.

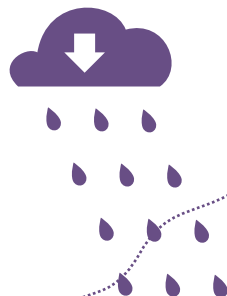
Telefonai, planšetės ir kompiuteriai paprastai mus pasiekia jau su instaliuotomis naršyklėmis, kurioms mūsų privatumas nėra prioritetas. Vietoje to jūs galite parsisiųsti ir instaliuoti naršyklę, kuri yra **taip nustatyta, kad išlaikytų didesnę jūsų naršymo internete privatumą** ir taip apsaugotų jus nuo pėdsakių.

Siekiant dar labiau apsaugoti privatumą, jūs galite instaliuoti papildomus įrankius ir priedus (tai yra lengvai instaliuojamos mini programėlės jūsų naršyklėje, kurios gali užtikrinti didesnę jūsų naršymo privatumą).

Norėdami užblokuoti šnipinėjimo skelbimus ir nematomus pėdsakius, instaliuokite **uBlock Origin** (Chrome, Safari, and Firefox naršyklėms) arba **Privacy Badger** (Chrome, Firefox ir Opera atveju).

Siekdami užtikrinti, kad jūsų prisijungimai prie svetainių būtų kaip įmanoma saugesni, instaliuokite **HTTPS Everywhere**: naršyklės plėtinį, užtikrinantį, kad jūsų komunikavimas su svarbiausiomis svetainėmis yra užkoduotas ir apsaugotas. Jei jūs esate Safari naudotojas, suinteresuotas šia funkcija, savo paieškos variklio pasirinkite ne Google produktą, pavyzdžiui, DuckDuckGo, kuris jus automatiškai nukreips į užkoduotą ryšį.

DATA
DETOX
KIT

KONTROLIUOKITE SAVO IŠMANIOJO TELEFONO DUOMENIS

siekiant padidinti jūsų privatumą internete

5.

NUIMKITE ŽYMĄ NUO SAVĖS IR KITŲ

Ar jūs prisidėjote prie savo draugų duomenų kaupimo uždedami žymą (angl. tagging) ant jų nuotraukų ir post'ų praeityje? Palengvinkite jų duomenų našumą (kartu nuramindami savo sąžinę), **nuimdami žymę** nuo jų nuotraukų ir post'ų, kur tik galite tai padaryti.

Paskatinkite savo draugus, šeimos narius ir kolegas prisijungti ir imti kontroliuoti laisvai sklindančius duomenis. Jei mes visi įdėsime pastangų siekiant kontroliuoti mūsų duomenų pėdsakus, mes galėsime daugiau padėti vieni kitiems detoksikuojant duomenis.

Jei jūs imate galvoti, ką jūsų duomenys kitiems sako apie jus, tai gali nepasirodyti taip jau labai svarbu: kam gali rūpėti, kad jūs esate didelis country stiliaus muzikos gerbėjas, kad jums patinka pirkti daugiau batų nei jums iš tiesų reikia arba kad jūs planuojate savo būsimas atostogas metus į priekį?

Problema yra susijusi su tuo, kas vyksta su jūsų duomenimis. Per ilgesnį laiką iš jų **susiformuoja tam tikri asmeniniai skaitmeniniai modeliai**: jūsų įpročiai, judėjimas, santykiai, pasirinkimai, įsitikinimai ir paslaptys yra atskleidžiamos tiems, kurie visa tai analizuoja ir iš to pelnosi.

Analizuodami šį Duomenų detoksikacijos (angl. Data Detox) rinkinį, jūs sužinosite, kaip ir kodėl visa tai vyksta ir imsitės praktinių veiksmų, siekdami *kontroliuoti savo duomenų pėdsakus internete.

Tad pradėkite!

A product of
**TACTICAL
TECH**

Supported by
 Firefox

Lietuvos
bibliotekinių
draugija

datadetoxkit.org
#datadetox

1.

PAKEISKITE SAVO ĮRENGINIO VARDĄ

Kažkuriuo momentu jūs galbūt įvardijote savo telefoną pagal Wi-fi, Bluetooth ar juos abu, o gal pavadinimas buvo automatiškai sugeneruotas tvarkant nustatymus. Tai reiškia, kad „Aleksa Chung telefonas“ yra tai, ką gali matyti Wi-Fi tinklo savininkas arba, jei jūsų Bluetooth yra įjungtas, tai mato visi, kas jūsų rajone yra įsijungę Bluetooth funkcija.

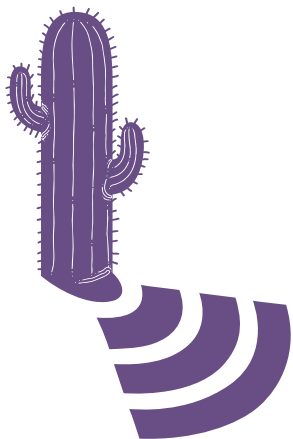
Jūs turbūt neskelbiate savo vardo ir pavardės, įeidami į kavinę, restoraną, oro uostą, todėl to neturėti skelbti ir jūsų telefonas.

Jūs galite **pakeisti savo telefono vardą** į kažką **mažiau asmeniškai identifikuojančio**, kas jums taip pat skambėtų unikaliai. Štai kaip tai reikėtų padaryti:

iPhone:
Change phone name:
Settings → General →
About → Change the name

Android:
Change Wi-Fi name:
Settings →
Wi-Fi → Menu →
Advanced / More features →
Wi-Fi Direct →
Rename Device
Change Bluetooth name:
Settings → Bluetooth →
Turn Bluetooth on
if it's off → Menu →
Rename Device →
Turn Bluetooth off

2.

IŠTRINKITE SAVO BUVIMO VIETOS PĖDSAKUS

Nors jums gali atrodyti, kad jūsų buvimo vietos duomenys yra tiesiog truputis atsitiktinės informacijos, kai visa tai matoma kartu, jie gali atskleisti **svarbią informaciją apie jus** ir jūsų įpročius, tokius kaip, kur jūs gyvenate, kur dirbate ir kur jūs mėgstate lankytis su draugais. Gali atrodyti visiškai normalu, kad jūsų maps programėlė gali žinoti, kur jūs esate tam tikru metu. Tačiau jūs nustebtumėte sužinoję, kokiam kiekiui įvairių proramėlių jūs davėte leidimą žinoti jūsų buvimo vietą.

Jūs galite **peržiūrėti kiekvienos programėlės leidimus ir išjungti vietos nustatymo paslaugą**. Paieškokite programėlių, kurios teikia paslaugas visai nebūtinai žinodamos jūsų buvimo vietą (ar tam žaidimui tikrai reikia žinoti, kur jūs esate?) bei tų, kur jūs nepageidaujate, kad jūsų buvimo vieta joms būtų žinoma:

Android:
Settings → Apps → Manage location access on a per-app basis

iPhone:
Settings → Privacy → Location services → Manage location access on a per-app basis

Android:
Settings → Apps → Pasirinkite programėlę, kurią norite pašalinti → Uninstall

iPhone:
Spustelėkite ant programėlės, kol kiekvienos programėlės kairiajame viršutiniame kampe atsiras maži kryžiuukai.

Norėdami ištrinti programėlę, spustelėkite mažą tos programėlės kryžiuoką.

Norėdami grįžti, paspauskite Home mygtuką.

3.

SUSITVARKYKITE SAVO PROGRAMĖLES

Jūsų socialinių medijų programos, žaidimus ir oro prognozių programėles domina jūsų duomenys (data@nbsp)... ir tokių duomenų jos gali surinkti daugybę. **Visokių niekada nenaudojamų programėlių jūsų telefone ištrynimasis gali būti galingas būdas detoksikuoti jūsų skaitmeninį „aš“.**

Be to, toks susitvarkymas gali taip pat atlaisvinti vietos jūsų telefone, sumažinti duomenų naudojimą ir prailginti baterijos gyvenimą. Priklausomai nuo programėlės, tai gali netgi pagerinti bendrą veikimą.